

УКРАЇНЦІ І КОМІСІЯ ДЕШЕНА В КАНАДІ

Липень 1985

Від часу створення Комісії Дешена для виявлення мнимих воєнних злочинців в Канаді, притягнення їх до судової відповідальності та покарання на основі теперішніх чи відповідно змінених законів, пройшло 5 місяців. Про причини створення Комісії та її початкові переслухання ми подали в нашому бюлетені від червня 1985. Від того часу акція оборони розвинулася і кожний повинен був вложити свою частку. Тому пригадуємо: Чи Ви вже вплатили свій даток на оборону доброго імені українців до КУК? Чи Ви вже дали на фонд оборони дивізійників? Всі кол. члени Дивізії зобов'язалися пожертвувати по 250 дол., а хто спроможний, і більше. Чи молоді люди українського роду знають про наклепи на українську громаду? Чи вони готові допомогти своїм знанням і грошми в цій загальній українській справі? Передайте їм наші бюлетені чи переповідajte зміст, щоб вони зрозуміли ситуацію і взяли участь у громадській дії.

Незабаром вийде інформатор в англійській мові, призначений для канадців українського роду. Просимо подавати нам адреси, щоб їм вислати той бюлетень.

Якщо Ви ще нічого не зробили, постарайтеся включитися в загальну акцію негайно!

Крайова Управа Канади

660 НА СПИСКАХ

ЗАПДОЗРЕНИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

На підставі даних з Центру Візенталя для слідства воєнних злочинів, досі подавалося, що в Канаді мало б бути від 75 до 3000 воєнних злочинців. 25 червня ц.р. Комісія Дешена подала, що має на списку 660 осіб. Не подано, як хто попав на той список. Чи на це вистачає якого-небудь телефону, чи вимагається доказового матеріалу й звідки такий матеріал прибуває? Кого з них вже перевірювала канадська поліція? Ці справи, самозрозуміло, розглядає Комісія „in camera“, тобто за закритими дверми, щоб, як заявив, суддя Дешен, „не допустити до руйнації доброго імені невинних осіб“.

Комісія звернулася до 8-ох професорів та їхніх помічників, щоб вони простудіювали цю справу. Розглядання усіх випадків Комісія доручила 6-ом адвокатам. Обі групи мають подати свої рекомендації до 1 вересня ц.р. Крім цього, створено окрему групу слідчих, яка вже почала свою працю. Подаємо повний текст цього пресового випуску:

The Commission's terms of reference require it "...to report to the Governor in Council (its) recommendations and advice relating to what further action might be taken in Canada to bring to justice such alleged war criminals who might be residing within Canada, including recommendations as to what legal means are now available to bring to justice any such persons in Canada or whether and what legislation might be adopted by the Parliament of Canada to ensure that war criminals are brought to justice and made to answer for their crimes."

The discharge of this mandate raises complex legal problems in various areas: criminal law, international law, immigration, citizenship, naturalization, extradition, deportation and so on.

To assist in its task, the Commission has set up a working group of eight professors and practitioners from across Canada: in alphabetical order they are: Professor Jacques Bellemare (Montreal), Mr. Donald P. Bryk (Winnipeg), Mr. Gowan T. Guest (Vancouver), with: Mr. Jonathan B. Festinger and Mr. Michael P. Redmond, Mr. John I. Laskin (Toronto), Mr. E. Neil McKelvey (St. John, N.B.), with: Miss Barbara E. Bonham and Mr. Stephen J. Hutchison, Professor J. George Neuspiel (Ottawa), Mr. Michel Proulx (Montreal), Professor Sharon A. Williams (Toronto).

Those experts are to report to the Commission by September 1, 1985.

The Commission must also determine whether there are any persons resident in Canada "...persons responsible for war crimes related to the activities of Nazi Germany during World War II (hereinafter referred to as war criminals) are currently resident in Canada".

After intensive research, and the examination of data supplied by twenty-one Canadian and foreign sources, the Commission has now drawn up a list of 660 persons who are alleged to have committed war crimes and who reportedly reside, or have resided, in Canada.

The commission's legal counsel, Mr. Yves Fortier and Mr. Michael Meighen, have now initiated the study of all those cases in order to determine their seriousness. To assist

them in this colossal task, the Commission has set up another working group of six lawyers under Mr. Douglas Abra, a Winnipeg lawyer. This group is also due to report to the Commission by September 1, 1985.

The team of investigators the Commission set up some weeks ago is also at work, doing research in the field and reporting regularly.

In order to do everything humanly possible to avoid doing an injustice to anyone through ignorance of the facts, the Commission must work through an immense quantity of documents that have been accumulating in public and private archives, both in Canada and abroad, for the last forty years. The Commission has accordingly retained the services of Mrs. Alti Rodal (McGill, Oxford) of Ottawa and Mr. Donald Caskie (Waterloo, Carleton, Indiana University) of Mount Pleasant, Ontario, who are to submit their conclusions also by September 1, 1985. Three more lawyers will soon be working alongside them.

On the basis of the results of these various activities, the Commission will decide whether it ought to travel abroad in order to gather the relevant evidence which might be available.

The scope of the work within Commission's terms of reference continues to expand as its work proceeds. Conscious of its very tight deadline, the Commission will therefore continue to hold public hearings in July, beginning at 2:00 pm on July 9 in the Outaouais Room of the Conference Centre, 140 Promenade du Portage, Hull, Quebec.

Комісія Дешена має закінчити свою працю й подати урядові свої рекомендації до кінця 1985 р. Прем'єр-міністр Браєн Малруні під час своєї промови в Монреалі 5 червня сказав на бенкеті, призначеному для збирання фондів для Ізраїля, що „рекомендації Комісії такого визначного юриста (Дешен) на таку важливу справу будуть якнайскоріше полагождені“.

НАПАДИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

На відкритому засіданні Комісії Дешена в Торонто 24 квітня суддя Джуль Дешен повідомив, що „члени Дивізії „Галичина“ оскаржені перед Комісією, як група, у воєнних злочинах і жорстокостях“, тому дав їм право на правне представництво. Таке саме право признав він Комітетові Українців Канади тому, що „українських канадців слушно чи помилково пов'язано з воєнними злочинами, а українська громада відчувається скривдженою через різні атаки й інсинуації“. Проте атаки, особливо на українську дивізію не припинилися.

Поминаючи попередні напади в засобах масової інформації, що подавали перекручені факти, інсинуації чи неправду, як у „Вінніпезькій трибуні“, в якій в листах до редакції подано, що дивізія присягла на особисту вірність Гітлера й зневажено голову Станиці Братства. Факт і документи кажуть інакше: Присяга дивізії була більш обмежена й специфічна, ніж присяга Вермахту. Вермахт присягав Гітлерові, як канцлерові й головному командуючому німецьких збройних сил, а дивізія тільки як головному командувачеві німецьких збройних сил і що буде боротися тільки проти більшовизму. В 1945 р. Дивізія склала присягу на вірність Україні, проведену ген. П. Шан-

друком. (Німецькі есеси склали присягу особисто Гітлерові).

Джон Фергусон у „Глоуб енд Мейл“ подав у трьох статтях, що деякі частини дивізії були в акціях, в яких гинули цивільні люди, що вояки дивізії в чорних уніформах були вартовими концентраційного табору, що 31-ий Легіон самооборони брав участь в здушванні Варшавського повстання і вбив 41 цивільну особу в Польщі і т.п.

Ніл МекДоналд в „Оттава Сітізен“, 5 червня ц.р. подав образливі вислови про українських СС — „нацистських коляборантів“. На листа Ореста Хабурського, щоб він на свої висновки подав евіденцію, він ще раз це саме підтвердив у нотатці редактора 18 червня.

Крайова Управа у цих справах робить судові оскарження.

Польський півтижневик з Торонто „Звонзковец“ помістив свій виклад до Комісії Дешена в ч. 2 від 30 травня, подаючи між іншим, що Білорусія, Україна, Словаччина, Угорщина, Румунія і ін. мали свої уряди квіслінгів — нацистських коляборантів. Вони творили дивізії СС, серед яких найбільшою була українська „Галичина“, що налічувала к. 150 тисяч. У східних польських районах Волині й Поділля в рр. 1943-44 рр. українські націоналістичні групи знищили до 200 тисяч беззбройного польського населення.

Дирекція цього часопису подала в тому самому числі свій речевий виклад, в якому вимагає від Комісії, щоб вона включила до числа обслідуваних за воєнні жорстокості всіх — нацистських і советських злочинців.

РОЛЯ „МЕДІЙ“ І ЯК ЇЇ ТРАКТУВАТИ

„Медії“ відіграють дуже важливу роль у житті кожного суспільства, кожної його одиниці, бо вони всюди присутні — в хаті, на роботі, в автомобілі. Мати до діла з ними не легко, тим більше звичайній людині, яку легко заскочити, „застрашити“. З інтерв'ю репортер може вибрати, що йому завгодно, тому треба говорити тільки те, що відноситься до справи.

З телевізією ще трудніша справа, для виступів на телевізії є відповідний вишкіл, як „себе представити в позитивному світлі“. Були випадки в Америці й Канаді, де особу „застрілюють“ і ставлять її перед телевізійними апаратами несподівано, заскочено, неприготованою. Така людина звичайно реагує „дефензивно“, воліла б „втікти“ від такої „публісیتی“, наприклад, в американській телевізії показували „воєнного злочинця“ з української Дивізії, якого застали при поливанні трави біля хати й який розгублений „втікає“ від них.

В таких випадках слід поставитися серйозно, не попадати в паніку й вимагати вияснення, ідентифікації репортера та краще стояти на своїх громадянських правах, ніж давати заперечливі відповіді чи від них втікати.

У випадках, коли репортери підступно вриваються до приватної хати, треба їм заявити, що закличте поліцію й що вони не мають права вступу на приватну осілість.

Українські люди, особливо новоприбулі, не при звичаєні реагувати особисто на питання, які їх

турбують і про які пишеться в пресі, говориться по радіо або на телевізорі. А пора вже брати участь в громадському й політичному житті — час і пора реагувати, особливо на неслухні, безпідставні обвинувачення, які в останній час стали „новиною дня“ для цілої Канади й США.

Комісія Захисту Громадянських Прав КУК закликає громадськість брати участь у цій акції:

- Писати листи до послів і сенаторів, міністра справедливості, генерального прокурора Канади, прем'єр-міністра.

- Слідкувати за пресою і радіо й телебаченням та писати листи, телефонувати або писати листи на фальшиві вісті, статті, вимагати спростування.

- Посилати копії таких листів і вирізки з газет чи дані про пересилання в радіо й телебачення до Комісії Захисту Громадянських прав.

- Повідомляти про такі вісті своїх членів родини, приятелів і сусідів та заохочувати, щоб вони відповідно реагували.

МОЛОДА ГЕНЕРАЦІЯ

Кампанія, ведена проти українських поселень у вільному світі, не оминула й роджених канадців-українців — молодь і молоду генерацію, яка болюче відчуває кривду, яку їй заподіяли наклепами й інсинуаціями.

У своїм виступі перед Комісією Дешена в Вінніпегу, молода Богданна Дутка почала такими словами:

“My name is Bohdana Dutka. I graduated this year with a Bachelor of Art Degree (Double Honors) from the University of Manitoba. My majors were political studies and economics. I was born in Winnipeg in 1963 and am presently 21 years of age. My parents are both Ukrainian; my father was born in Ukraine and my mother, in Yugoslavia.

I decided to address this Commission for both personal and humanistic reasons: personal — because the issues before the Commission affect me personally and will affect my children and their descendants; and humanistic — because of the value I place on human rights and freedoms, my belief that in light of recent events in Canada and the United States the right of many peoples have been and continue to be abrogated, and my fear that if justice is not served, many more innocent people and their families will suffer. Moreover, I feel that at stake is the entire system of justice in this country. The results of this Commission will cause me and other Canadians to either lose total faith or to reaffirm our faith in the democratic and legal systems of Canada.”

Далі вона говорила про переслідування й жертви понесені в Україні від нацистів та більшовиків, про боротьбу українського народу, про „дивну ситуацію, якщо говорити про евіденцію СРСР, рівночасно забуваючи про Андрея Сахарова й Анатолія Шаранського. Довше вона зупинилася на наклепах на українську спільноту.

I vehemently protest the defamation and slander of the whole Ukrainian community in Canada by the manner in which these allegations of war crimes have been presented

to the Canadian public through the media. It seems that this Commission is redundant, because as we have heard and read in the media, Mr. Littman and the Soviet Embassy have already declared that the country is full of Ukrainians who are war criminals. One cannot measure the extent and depth of the emotional damage these aspersions against Ukrainians have caused me personally, and all generations of Canadians of Ukrainian descent. Denials of ‘collective guilt’ do not hold water, because the results in the community indicate the implication of just that. We have been tried and convicted in the media by headlines and broadcasts repeating day in and day out that there are thousands, no, hundreds, well, maybe 75, or is that 20 Ukrainians guilty of war crimes. Any pronouncement by the accusers is accepted as gospel by most of the media and is reported as such. Not one individual, as an individual, has been named as a war criminal in the media.

Lawsuits would result. Not one individual has been prosecuted. But there seems to be no protection against a whole ethnic community being named — and convicted — in the press. In the name of “justice”, these groups are deliberately and knowingly spreading false information against a whole ethnic group, and most members of the media are cooperating with them. This is McCarthyism on a grand scale. Children, adolescents, students, even descendants of the first pioneers are affected. (Exhibit N — P). To illustrate — CBC Radio, on its national news during the week of May 6, 1985, reported that a graduate student in Vancouver, whose father arrived in Canada 60 years ago, was being ostracized by his former Jewish friends because, as one of them said, she didn't know the Ukrainians were such a “murderous lot”. The preferential treatment accorded Mr. Littman is seen in the way the Winnipeg Free Press handled a story on the Ukrainian Division “Halychyna.” An interview was held with a member of the division and other community members, who understood that the story would be carried in the next day or two. The story was delayed a whole week, and one-fourth of it was devoted to a reply by Sol Littman. (Winnipeg, February 24, 1985, Exhibit Q). When the original allegations were printed on the front page of the paper over many days, the Free Press did not extend the same courtesy to the Ukrainian community and did not ask for a rebuttal to be included in the same article. How do I and the rest of the Ukrainians get back our good name?”

ЗАХОДИ ЄВРЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

На відкритому засіданні Комісії Дешена в Вінніпегу виступали Дейвід Матас від „Б'най Б'рит“ і Берт Рафаель, президент Канадського Єврейського Конгресу в 1983 р. Д. Матас склав проєкт щодо застосування канадського законодавства для притягнення до судової відповідальності нацистських злочинців, а Б. Рафаель подав заходи зроблені перед канадським урядом.

Рафаель відбув кілька нарад з тодішнім генеральним прокурором Робертом Капланом, в яких обговорено недомагання канадського законодавства щодо оскарження воєнних злочинців та проблеми з доказовим матеріалом. Восени 1983 делегація зустрілася з міністром справедливості Марком МекГіганом та передала йому свої пропозиції („бріф“), вимагаючи денатуралізації та депортації нацистських воєнних злочинців.

У відповідь п. Каплан писав у листі від 24 серпня 1984, що робиться заходи для прослідження окремих випадків та „встановлення легальної дороги через пробні випадки перед судом“. Він теж видав інструкції для RCMP, щоб „зібрати потрібну евіденцію на починання судових справ та встановити, чи така евіденція є та чи вона задовільна для виграння справи“. Каплан заявив, що ... „уряд буде позитивно розглядати вимоги екстрадиції від чужих урядів“ ... „Я і мої колеги з кабінету при кожній нагоді настоювали, щоб чужі уряди вимагали екстрадиції“.

10 вересня 1984 року, коли була зміна в уряді, міністер юстиції Дональд Джонсон, підтвердив, що „RCMP, при пораді адвокатів міністерства справедливості, збирають інформації з метою переконатися, чи існує евіденція проти ідентифікованих воєнних злочинців, щоб почати процес денатуралізації“.

Теперішній генеральний прокурор Елмер Мак-Кей повідомив в листі від 5 листопада 1984, що канадський уряд зобов'язався поробити всі потрібні заходи, щоб покарати воєнних злочинців, які живуть в Канаді“ ... „RCMP просліддила 200 до 250 випадків запідозрених воєнних злочинців“ ...

18 січня 1985 р. Рафаель з членами Єврейського Конгресового Комітету відбув нараду з Кросбі, на якій наново обговорено їхні пропозиції й отримано „певні зобов'язання“, а 8 лютого появилось повідомлення про створення Комісії Дешена.

Як п. Рафаель пояснював під час засідання Комісії в Вінніпегу, що єврейські організації вимагають, щоб створення Комісії Дешена не зупинило чи сповільнило збирання доказового матеріалу проти запідозрених воєнних злочинців. Як подано в „бріф“ й пояснено Дайвідом Матасом, притягнення їх до судової відповідальності є можливе в теперішньому канадському законодавстві. Можна не тільки застосувати денатуралізацію, депортацію, але й судження їх в Канаді хоч би перед воєнними трибуналами.

Пояснення п. Матаса щодо депортації на вимогу СРСР — це не покарання за вчинені воєнні злочини, „це тільки переселення особи, бо вона збрехала, що, наприклад, була в охороні нацистського табору смерті“.

ХТО Є „ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ“?

Мабуть, найповажніше питання, що стоїть перед Комісією Дешена, — це встановлення дефініції, „воєнного злочинця“. Як виходить із звітлень медій, на підставі „Бюлетеню“ ч. 25, виданого Центром Симона Візенталя“, що національні СС-формації Східної Європи нацисти вживали для нищення євреїв, поляків, росіян, циганів, додаючи, що це були СС-си Гітлера (вибраної гвардії), які керували таборами смерті в Східній Європі. Перед Комісією Дешена певні кола оскаржують ветеранів дивізії „Галичина“, як групу, в воєнних злочинах.

Колишній начальник Бюро спеціального слідства нацистських воєнних злочинців у США, Аллан Раєн мол., написав книжку, з якої виходить, що „тихих сусідів“, які приїхали з Східної Європи після 2-ої світової війни можна підозрівати якщо вже не злочинцями, то коляборантами.

Де є границя між „воєнним злочинцем“ і „коля-

борантом“? Під категорію „коляборанта“ хіба дуже легко всунути кожного, хто жив під „окупацією нацистів“, бо якщо він не згинув чи не залишився на місці, то автоматично мусить бути коляборантом.

Перед Нюрнберзьким трибуналом справа воєнних нацистських злочинців теж була на порядку суду, бо він мав вирішити, кого визнати „воєнним злочинцем“ і як його покарати. З поодинокими особами не було труднощів, бо їх суджено за індивідуальні злочини, але більше проблем зайшло з групами. На пропозицію американського судді Франсіса Біддела, трибунал узгіднив, що „Кримінальна організація є аналогічна до кримінальної конспірації в тому, що в основі обох є співпраця для кримінальних цілей. Така група мусить бути створена або бути причасна в злочинах засуджених „хартією“. Членство в такій організації вважається кримінальним, однак Трибунал виключив від засудження „особи“, які не знали про злочинні завдання чи акти таких організацій і тих, які покликала держава, хіба що вони особисто брали участь у виконванні актів визнаних кримінальними“. Отже членство в такій організації не вистачальне для визнання вини.

Врешті вирінає більш філософічне й загальнолюдське питання: „Чи злочини вчинені супроти людства мають бути обмежені тільки до короткого періоду історії нацизму під час 2-ої св. війни? Чи злочини зроблені перед тим і після війни, наприклад у Вінінці, Катині, Камбоджі, голод в Україні — не злочини супроти людства?“

Комісія Дешена має вузькі повновласті, тобто її завдання обмежене до нацистських злочинців у Канаді. Але й суддя Дешен зауважив, що це одна справа сказати: „Я підозрівую, що п.Х є воєнний злочинець“, інша справа: „Я знаю, що є доволі евіденції, щоб відповідні власті оскаржили цього пана“, та під яким законом його можна оскаржити“, — цим займається Комісія Дешена.

ДОПУЩЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ЕВІДЕНЦІЇ

Найбільш контроверсійна справа — це беззастережне допущення евіденції, свідків і документів зібраних в СРСР при допомозі й співпраці з КГБ. Звичайно державні адвокати їдуть до СРСР й проводять допит свідка в присутності радянського прокурора й перекладача. Оригінальних документів не можна вивозити, а тільки в крайніх випадках „прослідити на місці або в радянській амбасаді“. Радянський перекладач теж перекладає на свій лад, наприклад, в одному випадку спиталися литовського свідка: „Хто тебе сюди прислав?“ — „КГБ“, — він відповів. А перекладач сказав, що він сам прийшов.

Як виявила практика з Бюром спеціального слідства в США, інші свідки теж можуть бути „підставлені“, бо вони за свої ложні свідчення це будуть притягнені до судової відповідальності — це тільки „адміністративна“ справа, не кримінальна. І так оскаржено поляка Франка Валюса, якого називали „Фріцом Вулевським“. В газеті „Дейлі Ньюз“ в Чикаго появилася 8 січня 1977 р. проти нього стаття й негайно почалося слідство. Його оскаржено як німецького генерала, який вбивав цивільних людей, його пізнало 11 свідків. На щастя знайшлися доку-

менти, що він був в той час на роботі в одній місцевості в Німеччині. Після фінансової руйнації, втрати своїх приятелів, душевних терпінь і занепаду здоров'я, на рішучу вимогу німецького уряду, восени 1980 року припинено проти нього справу з „причини недостатніх доказів“.

ЛЕГАЛЬНА ОПІНІЯ

На першій конференції українських адвокатів США й Канади, яка відбулася в Торонто 1 червня була обговорена тема: „воєнних злочинців“ й заходи для їхнього „викривання“.

Хоч американське Бюро спеціального слідства твердить, що евіденція з СРСР „допомагає американському судівництву“, факти говорять протилежне. Як ствердив кол. офіцер КГБ Лесцікас (тепер на Заході), який займався ширенням дезінформації і пропаганди серед литовської еміграції, — для КГБ кожна справа — це „політична справа“. КГБ має на меті дискримінувати й нищити характери еміграційних провідників та ширити баламутство серед суспільства. Помимо всіх запевнень американських урядовців, ведення судових справ кидає великий сумнів на довіреність радянської евіденції. Навіть при найкращій їхній волі, перекладачі мусять „перекладати“ в користь СРСР. КГБ вибирає свідків завжди наставлених неприхильно проти оскарженого, і не було випадку, щоб знайшовся свідок прихильний до оскарженого.

Королівські комісії в Канаді — це урядом назначувані тіла, які мають певні повноважності суду, напр., можуть кликати свідків, вести допити під присягою, допускати перехресний допит і ін.

До створення Комісії Дешена, мабуть, найбільше причинилися закиди, що в Канаді мав би був перебувати чи старатися приїхати сюди лихозвісний лікар з табору смерті в Аушвіці, Менгеле, якого там прозвали „ангелом смерті“, бо навіть під час проголошення Комісії було згадане його ім'я. (Недавно появилися вістки, що Менгеле помер 6 років тому в Бразилії). Негайно появилися в медіях статті про воєнних злочинців в Канаді, пов'язуючи їх з певними етнічними групами.

Королівські комісії створюються з політичних мотивів, напр. для заспокоєння публічної опінії, бо про рекомендації таких комісій можна політикам говорити „аж до смерті“. Але вони можуть стати дво-сїчним мечем. Рекомендації, поставлені перед Комісією Дешена, радикально відбігають від традиційного звичаєвого права, тому, що вони займаються злочинами, вчиненими в чужій державі, відносяться до ретроактивного часу, вимагають екстрадиції і ін.

Як реагувати на такі акції? Треба якогось каталізатора, щоб заактивувати громаду. Знаємо з практики, що українці дуже добре вив'язуються на своїх посадах, у своєму бізнесі чи професії, але в громадському житті „50% неактивні, 40% вивертає очима, а 10% робить, що може“, — не маючи ані сили, ані охоти до постійної завзятости. Найкращий приклад — це порівняння Канадського Єврейського Конгресу, який має 40 працівників, з Комітетом Українців Канади, що має 3-5 працівників. Над пропозиціями щодо притягнення воєнних злочинців до судової відповідальности працювало 18 єврейських адвокатів.

Щоб добитися успіхів конче потрібно постійного працівника в справах громадської інформації („публік релейшен“), лобі при федеральних урядах, негайної реакції писання листів, телефонування до преси, радіо, телебачення, до послів, міністрів, прем'єр-міністра, президента. Треба постійної правової поради.

Треба перейти від дефензивної тактики — завжди виправдуватися, — до активної позитивної дії. Треба використати прихильних нам впливових людей в політичному й громадському житті.

Як будемо сидіти пасивно, нам загрожує руйнація громадського зорганізованого життя, яке ми тепер маємо, бо молоде покоління волітиме стати „генер цїєю без свого походження“ — „безбатченками“ під тиском публічної опінії, яка п'ятнуватиме їх, як нащадків „воєнних злочинців“. Це вже сталося з сильною німецькою етнічною групою в США і Канаді, яка „зникла“ після війни, й щойно після 40 років починає повільно й обережно організуватися.

ЧОМУ?

Напевно неодному насувається запитання: „Чому ця акція проти українців? Чому тепер? Звідки вона бере свій початок? Хто за нею стоїть? Чому вибрано українську дивізію, яка не робила ніяких злочинів?“

Ніхто не бере явно на себе відповідальности — все скривається за шляхетними намірами покарати злочинців — проти яких ніхто не має ніяких застережень, все завуальоване загальниковими виразами, еперте на припущеннях: „якщо, може, хїба“. Єврейські кола мають ясну мету: не забувати про їхній голокост, робити все, щоб такий голокост знову не повторився. Це правильно й в інтересі не тільки єврейського, але й усіх інших народів, які шанують законність і дотримуються міжнародних договорів і конвенцій. Небезпека одначе в тому, що такі акції зводяться до „вибраного“ періоду історії й до „вибраних народів“ та що такі добрі наміри можна „маніпулювати“ інішими для інших цілей.

Знову, згідно з засадами Леніна й діялектики матеріалізму, більшовики все роблять, щоб підкопати вільні держави, вільні народи, щоб завоювати цілий світ для комунізму. Навіть колишній амбасадор до ООН Діж Кіпатрік якось сказала, що Ленін твердив, що дайте капіталістові шнурок, а він на ньому повіситься, але ніхто, навіть Ленін не сподівався, що капіталіст ще за той шнурок заплатить.

Серед атак найгостріше йде дія проти українського народу, — йде, йшла й буде йти, — доки існуватиме український народ. Це так було за царів, так є за генеральних секретарів — колись в російській, тепер в советській імперіях. Чому? Таке запитання було поставлено професорові єврейського роду Річардові Пайпсові, колишньому дорадникові президента Регана, на конференції єврейсько-українських взаємин в МекМастерському університеті кілька років тому. Що він відповів? Бо советська імперія не може й одного дня існувати без українців і України. Тому будуть йти постійні намагання „притягнути на російський бік українців — чи то ковбасою чи києм“.

Тому треба сподіватися постійного тиску й атак і поза межами України так довго, як українці будуть зорганізовані і висловлюватимуть ідеї, за які в українській „державі“ заганяють до психушок чи запротурюють на північ за колючі дроти.

СТАНОВИЩЕ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Закиди й інсинуація, що українська громада переховує в Канаді воєнних злочинців, викликала широке загальне обурення. Комітет Українців Канади створив Комісію Громадських Прав, яку очолив адвокат Іван Григорович. Правним дорадником назначено адвоката Івана Сопінку, а для Братства кол. вояків 1-ої УД УНА — Ярослава Ботюка й Клей Павела.

У своїх нарадах і публічних виступах перед Комісією Дешена Комітет Українців Канади стежить за неправдивим подаванням зізнань, вимагає на місці пояснень. КУК поставився прихильно до створення Комісії Дешена, бо вірить, що в канадській юридичній системі й демократичному устрої прийде до виявлення безпідставних закидів, очорнювання і нападів посередньо на всю українську спільноту та особливо супроти кол. вояків дивізії.

Комітет вважає, що беззастережне допущення радянської евіденції підірве судівництво в Канаді й до нього треба ставитися з застереженнями. При усіх свідченнях мусить бути адвокат оскарженого.

Оскаржені воєнні злочинці повинні бути суджені в кримінальних канадських судах, а не цивільних, щоб не було сумніву щодо вини оскарженого. Теж переслуховування „ін камера“ підозрілих осіб повинно бути в присутності правного дорадника КУК та щоб такі особи були наперед повідомлені про переслуховування, поодинокі їхні оскарження і від кого такі оскарження прийшли. КУК буде давати безплатні поради під час засідань Комісії Дешена аж до евентуального оскарження перед судом. Всі три адвокати діють повному порозумінні між собою в рамках Комісії Громадянських Прав КУК.

ВАЖЛИВА ПОРАДА

Якщо когось кликатимуть на переслухання до Комісії Дешена як прийдуть до хати на допит, треба вимагати виявлення особистої виказки урядовця чи поліцає. В кожному разі, поки давати будь-які відповіді, треба повідомити свого адвоката, щоб був при такому переслухованні та негайно слід зателефонувати до одного з адвокатів:

J. Sopinka, Q.C., Commerce Court West, Toronto, Tel. (416) 869-5505, Clay M. Powell, Q.C., 390 Bay St., Toronto, Ont. Tel. (416) 869-3422 і J.R. Botiuk, Q.C., 2323 Bloor Street West, Toronto, Ont., M6S 4W1. (416) 763-4333.

ДАЛЬША ДІЯ

Надія, що справи самі якось проминуть, не реальна. Так думали наші діячі в США, коли там була мова про судження воєнних злочинців, а тепер показалося, що акція зашироко закроєна, заглибоко врзується в українську громадську й політичну діяльність, щоб можна було спокійно приглядатися збоку з опущеними руками. Там так далеко зайшли справи, що коли появиться про когось „добре слово“ КГБ у „Вістях з України“, Бюро спеціального слідства просліджує цю особу й звертається до прокуратури в СРСР за свідченнями.

Правне заступництво коштує багато — це кожному відомо, але тепер коштуватиме багато менше, ніж це прийшлося б платити в кожній індивідуальній справі. Судові кошти серйозної справи коштують 150-200 тисяч доларів. Братство зможе зробити тільки стільки, на скільки дозволять йому зібрані фонди.

Сподіваємося, що кожний колишній член дивізії свідомий свого обов'язку, що одноразова пожертва (принаймні 250 дол.) не така вже велика, щоб до неї не зобов'язатися. Проситься усіх, хто має можливість, давати щедро й більше, щоб було можливо використати цю незначну нагоду для закріплення правди про вояків української дивізії, про мету, для якої ми не вагалися заплатити найвищу ціну — українську державність.

Проситься включити в цю акцію молодих людей, багато яких вже мають відповідні високі посади чи професії. Одна чи дві сотні доларів для родинного добра й загально української справи — це дуже маленька вимога. Своім знанням і серед свого довкілля вони могли б зробити більше, включившись активно в загальну акцію, ведену Комітетом Українців Канади. Спільними силами доб'ємося справедливості.

ПОДУМАЙТЕ ПРО СВОЇ ОБОВ'ЯЗКИ У ВІЛЬНІЙ КРАЇНІ!

**НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО НАШ СКРОМНИЙ,
АЛЕ ДУЖЕ ВАЖЛИВИЙ ОБОВ'ЯЗОК! НЕ
ДАЙТЕ ЗНЕСЛАВИТИ ПАМ'ЯТЬ НАШИХ
БІЙЦІВ, ЯКІ ВПАЛИ НА ПОЛІ БОЮ НА
ШЛЯХУ ДО ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ!
ЗАЛИШІМ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ
ПРАВДИВУ ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗ-
ВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ, ЩОБ ВОНИ БУЛИ
ГОРДІ З УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ І
СВОГО ПОХОДЖЕННЯ!**

**ЗГОЛОШУЙТЕСЯ ДО АКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ
В МІСЦЕВОМУ ВІДДІЛІ КУК,
АБО**

**В ОДНІЙ З УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ,
АКТИВІЗУЙТЕСЯ У СПІЛЬНІЙ ДІІ.**

**ПОСИЛАЙТЕ СВІЙ ШЕДРИЙ ДАТОК ЧЕРЕЗ
СТАНИЦІ БРАТСТВА
АБО**

НА АДРЕСУ КРАЙОВОЇ УПРАВИ

Brotherhood of Veterans of the 1st UD of UNA
"Veterans' News"
P.O. Box 279, Stn. "D"
Toronto, Ont., Canada, M6P 3J9

Також не забувайте про КУК.

**Складайте пожертви на руки уповноваже-
них збірщиків, або пересилайте до Централі
КУК на таку адресу:**

Ukrainian Canadian Committee, 456 Main Street,
Winnipeg, Manitoba, R3B 1B6

**На пожертви отримаєте посвідку для звіль-
нення від податку.**